

Pasningsvejledning

Tamariner

Paryktamarin (Saguinus oedipus) er kritisk udryddelsestruet. Den samlede bestand af arten i naturen anslås at være blot omkring 2000 voksne dyr. Foto: Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Exotiske Pattedyr

- 1 Dyreart
- 2 Fuldvoksen størrelse
- 3 Forventet levealder
- 4 Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur
- 5 Særlige pasningsbehov, herunder krav til temperatur
- 6 Stimulering og behov for motion
- 7 Fodring
- 8 Sociale behov
- 9 Formering, yngelpleje og eventuel neutralisation
- 10 Typiske tegn på sygdom og nedsat trivsel
- 11 Øvrige informationer

1 Dyreart

Saguinus fuscicollis

Brunrygget tamarin ((Andean) saddle-back/brown-mantled tamarin)

S. geoffroyi

Geoffroy's tamarin (Geoffroy's/Panamanian/Red-crested/Rufous-naped tamarin). Arten ansås tidligere som værende en underart af paryktamarin (S. oedipus).

S. labiatus

Rødbuget tamarin (Red-bellied/-cheded mustached/white-lipped tamarin)

Underarter: *S. l. labiatus*, *S. l. rufiventer*, *S. l. thomasi*

S. imperator

Kejserskægtamarin ((Black-chinned/bearded) emperor tamarin)

Underarter: *S. i. imperator*, *S. i. subgriseus*

S. midas

Gyldenhåndet/rødhåndet tamarin (Golden-/red-/yellow-handed/midas tamarin)

Sværhedsgrad:
Meget krævende

Kort om dyrene

- 20-30 cm (u. hale), 4-500 g
- Normalt 10-14 år gamle
- Dagaktive
- Indevoliere min. 3,5 x 1,5 m og 2,5 m høj, gerne fri adgang til udevoliere; altid rigeligt skjul, klatre- og springmuligheder
- Stuetemperatur, høj luftfugtighed, 12 timers dagligt belysning året rundt
- Trælevende; klatrer og springer særdeles godt
- Æder planteskud, frugter, hvirvelløse dyr, mindre hvirveldyr og plantesaft
- Lever naturligt i familiegrupper; skal altid holdes flere sammen, helst i grupper
- Drægtige i 5-6 måneder og føder typisk 2 unger
- **Bemærk:** Aber egner sig kun som hobbydyr og kræver rummelige, stimulerende anlæg for at trives

Se billeder af arterne i afsnit 11.

S. mystax

Skægtamarin ((Black-chested/spix's/white-rumped) moustached tamarin)

Underarter: *S. m. mystax*, *S. m. pileatus*, *S. m. pluto*

S. oedipus

Paryktamarin, parykpincher (Cottontop/cottonheaded/pinché tamarin)

Tamariner er primater (Primates) tilhørende silkeaberne, som er en fællesbetegnelse for de ca. 35-40 arter fra egernefamilien (Callitrichidae) omfattende bl.a. marmosetter, tamariner og løveaber. Mange tamarin-arter omfatter flere underarter (*S. fuscicollis* så mange som 10), der typisk har forskellige udbredelsesområder.

Silkeaberne hører til Nye Verdens/Vest-aberne, som også omfatter bl.a. kapuciner, sakier, dødringehoved-, edderkoppe- og brøleaber, og som alle er trælevende og fra Sydamerika.

Af alle primater er kun silkeaber lovligt i privat hold i Danmark.

2 Fuldvoksen størrelse

Tamariner har en kropsstørrelse på omkring 20-30 cm plus en hale på ca. 25-45 cm. Vægten ligger typisk på ca. 400-500 g, men de kan blive både større og mindre. Af de 7 arter er rødbuget, skæg- og gyldenhåndet tamarin generelt de største/kraftigste og paryktamarin den mindste, men størrelsesforskellen mellem arterne er generelt ikke specielt stor. Kønnene er nogenlunde lige store hos alle arter. Hunnerne har to dievorter.

Brunrygget tamarin er sort på nakke, hals, hoved og ben, mens pelsen på ryggen er helt eller delvist rød-brun med gullige og sorte stænk. I ansigtet er der hvidt omkring munden og næsen samt evt. over øjnene.

Geoffroy's tamarin er på ryggen sort med gule stænk, nakke og hale er rødlig, halespidsen sort, mens bug, ben og hals er hvide. Det sorte ansigt er hvidt på kinderne, og øverst på hovedet er en trekantet hvid plet.

Rødbuget tamarin har en sort pels, evt. med hvide/grålige stænk bagerst på ryggen. På bugen er pelsen rød/gylden. Ved næsen, omkring læberne, ved nakken og evt. foran ørerne er hårene hvide.

Kejserskægtamarin har en pels, der inderst er mørk og yderst har hvide og gyldne stænk. Halen er fra basen og ud til spidsen rødgylden. I ansigtet er et karakteristisk langt hvidt skæg, der buer nedad.

Gyldenhåndet tamarin har en sort pels med gullige stænk bagerst på ryggen. Ansigtet er ligeledes sort, men pelsen omkring næse og mund er sparsom. Fødderne har en karakteristisk gullig/gylden/orange farve.

Skægtamarin har en sort pels, evt. med gyldne/hvide stænk på ryggen. I ansigtet er pelsen omkring næsen, læberne, på kinderne og evt. lige omkring øjnene helt hvid og ligner rødbuget tamarins markeringerne. Det hvide område omkring læberne er dog større, og bugen er ikke rødlig som hos rødbuget tamarin.

Paryktamarin er nem at kende fra de andre tamariner på grund af den karakteristiske hvide, lange hårdusk/kam ("parykken"), der løber fra panden, over toppen af hovedet og ned til nakken. Pelsen på ryg og skuldre er brunlig, bagdelen, inderlårerne på bagbenene og toppen af halen er rødlig, mens pelsen på bug, hals, ben og fødder er hvidlig/gullig. I ansigtet er pelsen sparsom, og ansigtsfarven er sort med markeringer af lyse, korte hår.

Hos alle arter (i mindre grad hos skægtamarin) er ørerne spidse opadtil, og spidsen hænger ofte lidt nedad.

Udbredelse og levesteder

Alle syv tamarinarter lever i Sydamerika i Amazonas' tropiske skove samt åbne skovområder.

Rødbuget, kejserskæg- og skægtamarin er udbredt i dele af Brasilien, Peru og Bolivia (skægtamarin dog ikke i Bolivia).

Brunrygget tamarin er udbredt i et større område i det nordvestlige Sydamerika.

Gyldenhåndet tamarin er den mest udbredte og almindelige art af silkeaber og findes i Nordbrasilien, Guyana, Surinam og Fransk Guyana. Arten ses også at forekomme nær bebyggede områder og er relativt tilpasningsdygtig.

Geoffroy's tamarin findes i Panama og Colombia, mens paryktamarin er udbredt i et relativt lille område ved kysten i Colombia.

Paryktamarinen er den mindste af de syv arter og kendes ved den karakteristiske hvide "paryk". Hos alle tamariner er det nederste sæt hjørnetænder længere end fortænderne, og modsat marmosetter og dværksilkeabe, er tænderne ikke specialiserede i at ekstrahere gummi fra træer. De æder dog gummi, hvis det er let tilgængeligt. Foto: Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Eksotiske Pattedyr

På hver fod er fem tæer, hver med en klo med undtagelse af storetåen, der har en flad negl. Aberne bruger klørerne til at holde sig fast med, når de bevæger sig rundt i træerne. Halen bruges til at holde balancen under klatring og spring.

Tamariner har duftkirtler ved kønsorganerne og midt på brystet.

3 Forventet levealder

Tamariner bliver normalt ca. 10-14 år i fangenskab, men er set at blive over 20 år.

4 Anbefalet størrelse og indretning af anlæg eller bur

Tamariner er dagaktive, men hviler sig typisk flere gange i løbet af dagen. De lever primært i træerne, ofte i højder på over 10 m, hvor de bevæger sig rundt for at finde føde. De fleste arter kommer kun sjældent ned på jorden. Om natten sover de i beskyttede områder i træerne. De lever naturligt i sociale familiegupper med både voksne, større og mindre unger. De skal derfor altid holdes mindst 2, men gerne flere, sammen (se afsnit 8).

Til et par anbefales en indevoliere (19 x 19 mm i maskestørrelse) på mindst 3,5 x 1,5 x 2,5 m (l x b x h), men helst større og højere. Ved flere individer bør grundarealet øges med ca. 10 % per ekstra individ.

Anlægget skal med indretningen udnyttes godt både i højden og grundarealet, så dyrene har mulighed for både at springe langt (fra gren til gren) og klatre vandret, lodret og diagonalt. Sørg for, at der altid er masser af skjul tilgængeligt (f.eks. grene med blade) i hele anlægget, især i den øvre del, og at der er flere platforme, hvor alle individer kan sidde samtidigt. Der skal dagligt sikres en 12 timers belysning (se afsnit 5).

Indeanlægget skal helst være tilknyttet til en udendørsvoliere i tilsvarende størrelse eller større og med lignende indretning, som aberne kan have adgang til, når vejret tillader det. Udeanlægget skal være delvist overdækket og afskærmet fra siden, så der både er beskyttede områder i ly for regn og blæst og områder med mulighed for direkte sol. Udevolieren skal endvidere være udstyret med en dørluse for at mindske risikoen for, at dyrene undslipper. Sker det alligevel, vil det undslupne individ normalt inden længe lokkes af de andre individers kontaktkald og søge tilbage til de kendte omgivelser.

Hele anlægget (inde som ude) indrettes med rigelige klatre- og springmuligheder i form af naturgrene, hylder og tovværk (ubehandlet hampereb; ikke nylon), og hvor muligt træer med bevoksning. Grenene skal være i forskellig tykkelse, og gerne også nogle tyndere, der kan give efter og træne dyrenes fysiske færdigheder. Grenene og tovværket skal placeres både lodret, vandret og i andre varierende vinkler rundt om i anlægget, og nogle skal placeres med en tilstrækkelig afstand, så dyrene nødsages til at springe mellem dem (de kan sagtens springe horisontalt flere meter). Desuden skal der øverst i indevolieren være let adgang til mindst én, gerne flere, sovekasser (f.eks. parakitkasser, eventuelt foret med hø eller klude) på ca. 25 x 20 x 20 cm (h x b x d). Indgangsåbningen skal være ca. 10 x 15 cm, helst placeret i den øvre del af kassen. Det vil være en stor fordel, hvis kasserne let kan nedtages og aflukkes, da det er den letteste og mindst stressende måde at indfange dyrene på (f.eks. ved flytning til nye anlæg), vel at mærke når de naturligt opholder sig heri (f.eks. når de sover).

Som bundlag i indevolieren kan bruges spåner, flis, visne blade fra skoven og evt. avispapir under. Udenfor kan jord (evt. plantedækket) og flis bruges.

En god hygiejne skal altid opretholdes i hele anlægget. Foderrester fjernes og hylder aftørres dagligt. Indenfor skal bundlaget skiftes ca. en gang om ugen. Grene skiftes efter behov, eller ca. 1-2 gange om året.

Tamariner er trælevende og tilpasset til at bevæge sig rundt i træerne. Det er derfor meget vigtigt at indrette deres anlæg med rigeligt klatre- og springmuligheder i form af hylder, stammer, grene og tovværk i forskellige vinkler og niveauer. Foto: Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Exotiske Pattedyr

Inde eller ude?

Forår og sommer kan aberne altid gå ude, men ved under 10 °C (dog 15 °C ved unger under 2 måneder) skal der være lukket ud til udeanlægget.

På solrige, varmere dage i den kolde årstid kan der dog åbnes ud til udeanlægget, såfremt aberne er vænnet hertil (i så fald vil de ikke tage skade heraf). I sådant vejr vil de ofte frivilligt benytte sig af at komme ud.

5 Særlige pasningsbehov, herunder krav til temperatur

Tamariner trives fint indendørs ved normal stuetemperatur på 18-22 °C, og ideanlægget skal kunne opvarmes, så denne temperatur opretholdes hele året. Den relative fugtighed i ideanlægget skal være relativt høj (min. 50-60 %, men gerne omkring 80 %).

Hele året (eller kun i vinterhalvåret, såfremt der trænger naturligt dagslys ind) skal ideanlægget belyses 12 timer hver dag for at sikre, at dyrene året rundt får en tilstrækkelig lang dagsperiode, hvor de kan være aktive, søge føde og interagere socialt med hinanden.

Sørg for, at varmelamper, ledninger o.l. er placeret/afskærmet, så de er helt uden for abernes rækkevidde.

6 Stimulering og behov for motion

For at beskæftige og udfordre aberne med aktivt at søge efter føden bør foderet gøres svært tilgængeligt og ikke blot serveres udskåret i en skål. Diverse fødeemner kan placeres og gemmes rundt om i anlægget, og gummi arabicum kan med fordel smøres på forskellige grene og i huller. Tørfoder kan anbringes i en eller flere beholdere, hvor aberne skal række ind efter det gennem huller i siden. Kun fantasien sætter grænser for selv at lave foderbeholdere, der stimulerer og aktiverer dyrene. Man kan desuden veksle mellem hele og udskårede frugter.

Indretning (grene, tovværk) og bundlag (f.eks. trasket (forrådnede, tørt) træ, visne blade) bør også ændres/flyttes/skiftes jævnlige, så dyrene oplever nye fysiske udfordringer regelmæssigt. Meget af det legetøj og tilbehør til fritter, eger, chinchillaer og automater til fodring af vilde fugle, som kan købes færdiglavede, kan evt. med lidt ændringer også sagtens bruges til tamariner.

Man kan desuden træne med sine aber, hvilket kan være en stimulerende aktivitet for dyrene og desuden være en stor fordel for begge parter, når man nødsages til at håndtere dem ved f.eks. sygdom. Her kan f.eks. klikkertræning bruges (brugen af en kliklyd med godbid som belønning) til en given opgave/udfordring. Andre specifikke lyde kan ligeledes bruges, så længe den samme lyd bruges konsekvent i samme situation og til samme formål/opgave.

Tilstedeværelsen af artsfæller er en god miljøberigelse i sig selv, og dyrene vil trives bedst i naturlige små grupper fremfor i par (de må aldrig holdes alene), hvor de kan have sociale bånd til flere individer, groome (pelssoignere) hinanden på kryds og tværs og evt. hjælpe med opfostringen af unger.

Tamariner ses i naturen at bevæge sig op til 2 km hver dag, og de har overordnet et aktivitetsområde på op til 120 ha, der ofte overlapper mellem grupperne. Paryktamarinens aktivitetsområde er dog op til 10 ha, og gruppen er mere territorial end hos de fleste andre af disse tamarin-arter. Tamariner er generelt rigtig gode klatrere og bevæger sig hurtigt omkring i træerne. De er i stand til at springe vandret flere meter mellem grene og kan springe fra store højder til jorden uden at tage skade. Tamariner er endvidere meget livlige dyr, der skal have en del motion for at trives og for ikke at blive overvægtige. Det er derfor meget vigtigt med et rummeligt anlæg indrettet med mange hylder, grene og tovværk i forskellige vinkler og niveauer, så der er rigeligt med klatre- og springmuligheder. Således får de den nødvendige motion.

7 Fodring

Tamariners naturlige føde består af planteskud, frugter, insekter (især græshopper og fårekylinger), edderkopper, mindre hvirveldyr (frøer, firben m.m.), nektar, plantsafer og gummi. Modsat marmosetter og dværghalvaber er de ikke helt så afhængige af indtagelsen af gummi og har ikke specialiserede hjørnetænder hertil. Gummi indtages dog, hvis det er let tilgængeligt. Til gengæld har de et stort behov

Forskellige udfordrende beholdere til foder kan med fordel bruges til at stimulere og aktivere tamariner. Gem og fordel også forskellige fødeemner rundt omkring i anlægget. På den måde skal de bruge tid og kræfter på at få fat i føden. Foto: Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Exotiske Pattedyr

for animalsk, proteinrig føde. Det er derfor vigtigt, at dette indgår i tilstrækkelige mængder i det daglige foder.

Tamarinerne skal fodres to gange dagligt (morgen og eftermiddag), men der skal altid være adgang til friske silkeabe-foderpiller samt rent drikkevand. Ved hver fodring skal gammelt foder først fjernes.

Foderplan til 2 voksne tamariner:

Morgen: Ca. 12 g vælling oprørt i ca. 100 ml vand tilsat 6 dråber multivitamin til børn + ca. 180 g blandet frugt og grønt (f.eks. æble, champignon, ært, majs, gulerod, selleri og diverse andre rodfrugter).

Eftermiddag: Ca. 40 g blandet sød frugt (f.eks. banan, pære, melon, mango, papaya o.l.), der overdrysses med lidt kalk- og mineralblanding og C-vitaminpulver. Frugt og grønt kan skæres i mundrette stykker eller serveres i større stykker eller hele, så aberne har noget at bearbejde.

Derudover suppleres dagligt, primært eftermiddag, med havregrød, kogte ris, kogt torskerogn, kogt kyllingekød, fiskefrikadelle, rejer (rå eller kogte), hårdkogt æg, yoghurt, mild ost, katte- eller hundemad, hakket oksekød, aflivede museunger o.l. Der gives 1-2 slags, varierende fra dag til dag.

Hver 2. dag gives hvert individ ca. 10 g akaciegummi og ca. 5-10 stk. insekter (f.eks. græshopper, fårekylinger, melorme o.l.).

Foder- og drikkeskåle (en flaske kan også benyttes til drikkevand) anbringes, så aberne har let adgang hertil og de ikke kan forurennes oppefra (f.eks. med en hylde over). Hver 2. dag skal tørfoderet udskiftes (det gamle smides ud), og beholderne vaskes. Dog kan tørfoderet holde sig frisk i 4-5 dage, hvis det gives i en delvist lukket beholder (f.eks. med huller i siden).

8 Sociale behov

Tamariner lever i større eller mindre sociale grupper på 2-15 individer, men typisk omkring 4-7 individer (skægtamarin dog ofte færre). Selvom der i naturen kan være flere voksne og unge hanner og hunner i samme flok (en udvidet familiegruppe), er gruppen oftest bestående af en familie med ét par med flere kuld unger. Er familiegruppen større, vil der normalt stadig kun være ét ynglende par (eller i det mindste én ynglende hun), som er dominante over for de resterende gruppemedlemmer.

I gruppen dominerer hunnerne typisk over hannerne, hvor hunnerne også ses oftere at afmærke gruppens område med dufte fra kirtler på brystet og ved kønsorganerne. Urin bruges også til duftafmærkning, og tamarinerne ses at træde i det for derved at sprede duftstofferne rundt. Hos rødbuget, gyldenhåndet, Geoffroy's og paryktamariner forsvares gruppens område ofte aggressivt mod andre grupper, afhængigt af bl.a. fødemængden og -tilgængeligheden, selvom gruppernes områder dog kan overlape til en vis grad.

Generelt er tamariner inden for samme gruppe meget sociale og tolerante over for hinanden, og de vil forsvare hinanden ved trusler fra fremmede artsfæller. Gruppemedlemmerne bruger desuden en stor del af deres tid på at soignere hinandens pels, hvilket udover at have hygiejniske fordele også vedligeholder de sociale bånd. Derudover hjælper de ikke-ynglende individer samt faderen i høj grad med opfostringen af ungerne. Udover gennem brug af duftstoffer kommunikerer tamariner med hinanden ved hjælp af ansigtsmimik, kropssprog og forskellige lyde, heriblandt forskellige pib og skrig.

Tamariner skal derfor altid holdes flere sammen, gerne i naturlige familiegrupper. Medmindre anlægget er meget stort, bør der i en gruppe ikke være meget mere end ca. 8 individer, da der ellers ofte vil opstå konflikter, hvor moderen muligvis vil forsøge af jage de ældste unger væk. Det er dog meget forskelligt fra gruppe til gruppe, hvornår grænsen præcist er nået.

Ved flere par/grupper, der holdes i hvert sit anlæg, bør der være en uigennemsigtig

Tilpasset, varieret foder

Et godt, tilpasset og varieret foder er essentielt, for at tamariner holder sig sunde.

Foderet skal dagligt bestå af en blanding af grøntsager og frugt (spar på fede/søde/syrlige frugter som banan, rosin, svesker, figner, appelsin o.l.), silkeabe-foderpiller, insekter, kød, silkeabe-vælling og akaciegummi (f.eks. opløst i lidt kogt vand til en tyk sirup eller blandet i vællingen).

Silkeaber har et stort behov for især D3-vitamin (findes bl.a. i nektar, pollen og vællingen), men også andre vitaminer og mineraler. Derfor skal der gives et vitamintilskud samt et kalk- og mineraltilskud, og vællingen er helt essentiel.

Tamariner lever naturligt i grupper og interagerer ofte socialt med hinanden. De skal derfor altid holdes mindst to sammen, men gerne i grupper. Artsfæller kommunikerer med hinanden via duft, lyd, kropsposter og ansigtsmimik. Foto: Allan Højlund

skillevæg eller tilstrækkelig afstand mellem anlæggene, så konflikter mellem grupperne reduceres, og aberne dermed ikke stresses unødigt.

Grupper af rødbuget, kejserskæg-, skæg-, brunrygget tamarin og visse steder også springtamarin (*Callimico goeldii*) ses i naturen ofte at associere sig med hinanden. Tamariner kan dog være aggressive over for både fremmede artsfæller og andre arter. Grundet den begrænsede plads i fangenskab bør tamariner som udgangspunkt kun holdes med egne artsfæller i stabile, harmoniske grupper/par.

9 Formering, yngelpleje og eventuel neutralisation

Tamariner kan i fangenskab yngle året rundt, og de får typisk 1-2 kuld årligt.

Den ene ynglende hun, som typisk danner par med én bestemt han (i visse større grupper vil hun dog muligvis yngle med flere hanner), vil undertrykke brunst/kønsmodenhed hos de andre hunner i gruppen gennem både adfærd og afgivelse af feromoner (duftstoffer). På den måde undgås indavlet afkom, og hendes unger sikres en god opfostring. De øvrige individer i gruppen (faderen og ældre søskende) vil hjælpe til med yngelplejen, bl.a. ved at bære og beskytte ungerne, hvormed de via deres slægtskab med afkommet hjælper med at føre deres egne gener videre.

Drægtighedsperioden er 5-6 måneder, og hunnen føder 1-4 unger (oftest 2), der hver vejer 25-55 g. Faderen ses ofte at hjælpe til under fødslen og slikke de nyfødte unger rene.

Umiddelbart efter fødslen bæres ungerne rundt af primært faderen og senere også af de ældre søskende, når de ikke dier hos moderen. Som ca. 3 uger gamle begynder ungerne at blive mere nysgerrige og selvstændige og at udforske omgivelserne på egen hånd. Som ca. 4 uger gamle begynder de at indtage fast føde, i starten ved at tage det fra forældrene, ved siden af modermælken. Ungerne bæres dog stadig en del rundt, indtil de bliver 6-7 uger gamle. Som ca. 3-4 måneder gamle fravænnenes de modermælken helt.

Ungerne bliver kønsmodne som 1,5-2-årige, hanner typisk lidt senere end hunner.

Da alle unger naturligt hjælper med at opfostre yngre søskende og herigennem selv lærer at være forældre og begå sig socialt, må unger ikke tages fra familien for tidligt. De må tidligst tages fra deres familie, når følgende (2.) kuld unger er selvstændige, og helst først når det efterfølgende (3.) kuld unger er født, dvs. når de er ca. 1 år gamle. I den periode er forældrene og resten af familien travlt optaget med de yngre unger, og på den måde bliver indgrebet i familien hurtigt glemt. Hvis hunungerne bliver sammen med forældrene i for lang tid (mere end 1½-2 år), er der risiko for, at de bliver permanent sterile.

I visse grupper vil voksne unger jages af yngleparret, mens andre grupper med voksne unger trives fint sammen. Jages et individ, skal det tages fra gruppen og sættes til en ny mage, så stress og mistrivsel (både hos ungen og resten af familien) undgås.

Der må aldrig avles på tætbeslægtede individer (f.eks. søskende, forældre-unger).

10 Typiske tegn på sygdom og nedsat trivsel

Vægttab, manglende appetit, dårlig pels og nedsat mobilitet kan være tegn på sygdom. Holdes tamariner i gode, stimulerende omgivelser, får de afvekslende foder, og holdes en god hygiejne i anlægget og i det rum, hvor foderet tilberedes, ses sygdomme meget sjældent.

I meget varme perioder om sommeren er det helt almindeligt, at tamariner fælder mere end normalt. Hvis de har tydelige bare pletter, eller har delvis "nøgne" haler, er der dog noget galt; som regel skyldes det, at indeklimaet er for tørt, hvilket oftest forekommer om vinteren, hvor indeanlægget opvarmes. Vær derfor opmærksom på

En fremtid for paryktamarin?

Da der kun er en relativt lille bestand af paryktamariner i privat hold i Danmark, er arten relativt indavlet herhjemme. Dette har blandt andet givet forskellige sundhedsmæssige og reproduktive problemer hos arten.

Da indførsel af nye individer fra udlandet, der potentielt kunne forbedre avlen, er forbudt, er en langsigtet fremtid for paryktamarinen herhjemme i privat hold formentlig begrænset.

Dyrlæger med viden om aber

Forholdsvis få dyrlæger i Danmark har den fornødne viden til at behandle silkeaber.

Forhør dig hos Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Exotiske Pattedyr for kontakt til sådanne dyrlæger.

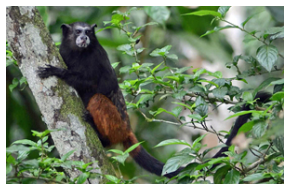

især i vinterperioden, at den relative luftfugtighed er min. 50-60 %. Overdreven pelstab kan også skyldes, at deres hud er meget i kontakt med urin, hvorfor hylder/platforme skal hælde lidt, sådan at urin kan løbe af.

Mangel på D3-vitamin forårsager rakitis (en knoglesygdom), som resulterer i lammelser i bl.a. bagkroppen og senere i skeletdeformationer og knoglebrud. Udover et foder rigt på D3 og et dagligt vitamintilskud undgås sygdommen ved at give aberne fri adgang til naturligt, direkte sollys, når vejret ellers tillader det.

11 Øvrige informationer

Billedgalleri

Brunrygget tamarin (*Saguinus fuscicollis*). Foto: Geoff Gallice

Gyldenhåndet tamarin (*S. midas*). Foto: Allan Højlund

Kejserskægtamarin (*S. imperator*). Foto: Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Exotiske Pattedyr

Skægtamarin (*S. mystax*). Foto: Postdif Web

Geoffroy's tamarin (*S. geoffroyi*). Foto: Charlie Jackson

Paryktamarin (*S. oedipus*). Foto: Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Exotiske Pattedyr

Rødbuget tamarin (*S. labiatus*). Foto: Dansk Primat Sammenslutning - Foreningen for Exotiske Pattedyr

Lovgivning

Alle silkeaber, heriblandt tamariner, er opført i bilag 2 i Bekendtgørelsen (nr. 1021 af 12/12 2002) om privates hold af særlige dyr m.v.

Status og trusler i naturen

Alle syv arter, med undtagelse af paryktamarin, er ikke truede i naturen (IUCN: Least concern), da deres udbredelsesområder overlapper med mindre forstyrrede dele af Amazonas, og bestandene i dag er relativt stabile.

Kejserskægtamarin er dog i risiko for snart at blive truet grundet stigende tab af levesteder, og bestandene for brunrygget og Geoffroy's tamarin er ligeledes i tilbagegang.

Paryktamarin er i dag kritisk truet i naturen (IUCN: Critically endangered) med en anslået tilbageværende bestand på omkring 2.000 voksne individer. Arten er derfor i stor risiko for snart at uddø.

Truslen skyldes en reduktion i den vilde bestand på over 80 % de sidste ca. 15 år primært grundet ødelæggelser af artens naturlige levesteder (som resultat af intensiv skovhugst til bl.a. landbrug) og indfangst af vilde individer til både forskning og som hobby- og zoodyr.

CITES-lovgivning

Siden 1977 har både paryktamarin og Geoffroy's tamarin været opført på CITES liste 1, hvor al handel med vilde individer er forbudt, fordi det truer bestandene.

De fem andre arter er på liste 2, hvor kun kontrolleret handel er tilladt, da de er i fare for at blive truet af handel.

Flere informationer

For kontakt til praktikere forhør dig hos Dansk Primat Sammenslutning – Foreningen For Exotiske Pattedyr (www.aber.dk), som også forhandler silkeabefoderpiller, vælling og gummi eller kan henvise til forhandlere.

Denne pasningsvejledning er udarbejdet af Dyrenes Beskyttelse i samarbejde med Dansk Primat Sammenslutning – Foreningen for Exotiske Pattedyr. Beskrivelserne er dermed et udtryk for, hvordan vi mener, arterne bør holdes, således at deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov opfyldes. Der tages forbehold for, at arterne kan holdes på andre velfærdsmæssigt forsvarlige måder end dem beskrevet. Ligeledes tages forbehold for, at ny viden om arternes biologi og erfaringer med deres hold kan foreligge efter udarbejdelsen af denne vejledning.

1. version. December 2013